

Kraków
Biblioteka Jagiell.
Uniwersytetu

GAZETA LWOWSKA

BIURA REDAKCJI i ADMINISTRACJI:
Lwów, plac Smolki 3. I. p.
Redaktor naczelny przyjmuje codziennie
od godziny 11—12.
Listy należy frankować. — Reklamacje otwarte
wolne od opłaty.

Telefony:
REDAKCJI
21—18
ADMINISTRACJI
21—17

WYCHODZI CODZIENNIE O GODZINIE 3-ciej POPO-
LUDNIU Z WYJĄTKIEM DNI POŚWIĄTECZNYCH

REDAKTOR NACZELNY I ODPOWIEDZIALNY
Dr. MARCELI SZAROTA.


CENA
NUMERU

20 gr.

PRENUMERATA:

Miejscowa miesięcznie: bez dostawy do
domu 4.80 z dostawą 5.30. Zamiejscowa
miesięcznie z przesyłką pocztową 5.30 —
Zagranicą 7.— P. K. O. Nr. 141.690.

Człowiek walki — Twórca Państwa.

 znowu, jak co roku, przycho-
dzi ów dzień, w którym
umysły i serca Polski zwraca-
ją się ku Józefowi Piłsudskiemu.

A ma ten dzień, te obchodzone
od lat piętnastu »Imieniny Komen-
danta« — swój szczególny wyraz i
swoje znaczenie utajone, niezastąpione
niczem.

Łączą się ze sobą i zestrzelają w
jednym uczuciu serca ogromnych mas
społeczeństwa naszego, dla których
imię Pierwszego Marszałka polski jest
zarówno pełną treści rzeczywistością,
jak i wymownym symbolem — dro-
gowskazem na teraźniejszość i przy-
szłość.

Człowiek walki i Twórca
Państwa — oto dwa najistotniej-
sze elementy rzeczywistości, dwa naj-
cenniejsze tytuły w skarbcu zasług
Józefa Piłsudskiego.

Jest bowiem dzisiejszy Marszałek
Polski naprawdę twórcą i odnowicie-
lem walki polskiej o najwyższe do-
bra nasze, walki zapomnianej przez
lata całe. Podjął tę walkę we wnętrzu
sumienia własnego na długo jeszcze
przedtem, zanim mógł stanąć do niej
fizycznie i poprowadzić za sobą Na-
rodu część najlepszą.

On wypracował i wykuł w sobie
i w duszach swoich najbliższych
ideologię tej czynnej i ofiarnej walki
o Polskę, On utrzymywał i rozniecał
długo w ukryciu jej znicze, aż przy-
szedł czas, gdy począł rzucać jej ha-
sła i wołania w Naród, jak głównie
palące.

Twórca Legionów Polskich, twór-
ca Wojska Polskiego, wypowiedział
wojnę ciemnościom Narodu i toczył
ją — poprzez krwawe postępy woj-
ny światowej, — aż ku ostatecznemu
zwycięstwu. A w zwycięstwo to uwie-
rzył raz i wierzył odtąd niezłomnie.

Twórca Państwa — to jakby dru-
gie ramię tego uścisku, którym objął
Polskę.

Od pierwszej chwili odrodzenia
Ojczyzny naszej, Józef Piłsudski był
tym, który budował nowe Państwo

Polskie. Budował je i tworzył realnie,
mocą Swej woli niezłomnej i Swego
konstruktywnego ducha, zawsze gdy
dane Mu było stać u steru zmarn-
twychwstałej Polski i wpływać kieru-
jąco na jej życie; ale nie rzucał kielni
budowniczej nawet wówczas, gdy od-
suwano Go od wpływów, gdy prze-
ciwne żywioły brały górę nad losami

go ducha — wysiłek Narodu do
wydźwignięcia się wzwyż, na czyste
i twórcze poziomy. A okazywał się
w tej pracy znowu człowiekiem wal-
ki: tej walki, co staje do boju o wiarę
swoją najlepszą, o ideały swoje niepo-
kalane i domagające się zbawczego
ziszczania za każdą, najdroższą choć-
by cenę.

i partje, ponad rozgwały mijających
nienawiści i umiowań.

Nie należy do żadnej partji; repre-
zentuje tylko ideę, którą głosi nie-
przemienne, i cel, do którego pragnie
prowadzić współobywateli.

Nie tylko człowiek - czyn, czło-
wiek - rzeczywistość, ale i człowiek-
symbol, przez którego przemawia wie-
cznie żywa i czujna myśl o Państwie,
o trosce i pracy dla Państwa, o po-
święceniu dla tej najwyższej wartości
Narodu najlepszych sił jednostek i
ogółu.

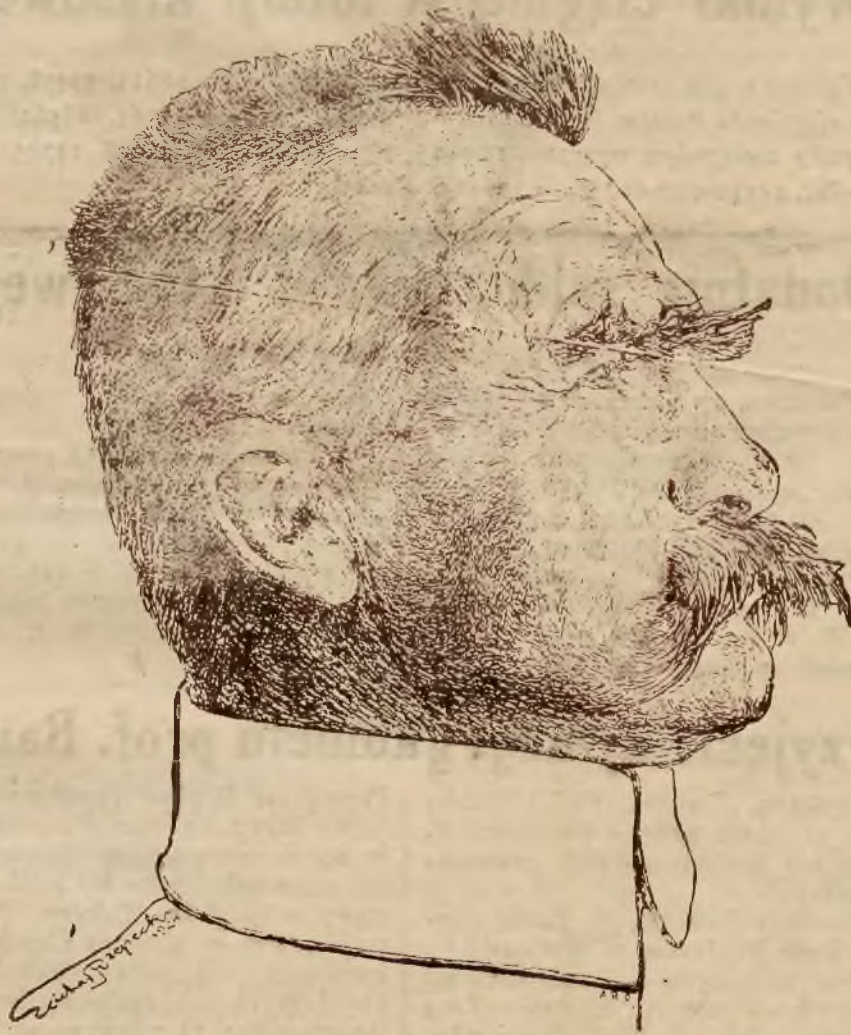
Ku Józefowi Piłsudskiemu spoglą-
dają oczy tych wszystkich, co wierzą,
że drogowskaz, który stamtąd
pada, jest jasny i czysty, bezinteres-
sowny i tylko w sumieniu polskim,
w poczuciu głębokiej odpowiedzial-
ności przed sobą i Narodem, mający
we źródło niezłomne.

Dzisiaj Państwo nasze, przeżywa
znowu chwilę przesilną. Ścierają się
namiętności ludzkie, uniesienia i tem-
peramenty stronnictw, sprzeczne po-
glądy na ludzi i na sprawy najbliższe.

Nastaly dni czekania i niepewno-
ści. Najwyższy Zwierzchnik Państwa
naszego wziął znów — jak niedawno
— w dłoń Swoje zwikłany dylemat
przesilenia państwowego i przystępuje
do uporządkowania sytuacji.

Społeczeństwo polskie żywi w tej
chwili gorącą i niezłomną wiarę, że
obok Prezydenta Rzeczypospolitej
stanie w tym momencie najbliższy Mu
mąż Narodu: Józef Piłsudski; stanie
z dobrą radą, z myślą czujną i prze-
widującą, z tym wiedzącym instynk-
tem, który Mu zawsze mówi, czego
Polsce potrzeba i co może Ją wywieść
z przejściowych zaostżeń i zbląkań.

Dzień Imienin Pierwszego Mar-
szałka Polski, tego, który nauczył nas
walczyć o Polskę i budować Państwo
Polskie w trudzie zmagania i przeci-
wności, — to nie tylko dzień hołdu
dla Jego zasług i ducha, ale i dzień
skupienia się i natężenia wiary całego
społeczeństwa w Jego szczęśliwą gwia-
zdę, wiodącą Ojczyznę naszą po dro-
dze Jej wielkich przeznaczeń.



WSKRZESICIEL PAŃSTWA POLSKIEGO
PIERWSZY MARSZAŁEK POLSKI, JÓZEF PIŁSUDSKI

polskiej nawy: budował wtedy Pań-
stwo Polskie w duszach oddanych Mu
rzesz obywateli, idących za Jego w
chmurach górnym wiejącym sztanda-
rem.

A ilekroć łamało się coś w Polsce,
i pokazywały się groźne rysy na mo-
ralnej strukturze Narodu, On był
tym, co zakładał płomienny protest
sumienia i umiał dopominać się ra-
tunku i naprawy. Brał dzieło, zepsute
przez innych, w Swoje mocne ręce,
organizował — zniewalającą siłą Swe-

Na Józefa Piłsudskiego patrzy
dzisiaj całe społeczeństwo Polski z
uwielbieniem i podziwem.

Przewalają się wypadki dni i lat,
nurtują zmiany poglądów i orjenta-
cyj, toczą się starcia i niesnaski, ustę-
pują rzeczy, które były wczoraj, aby
zrobić miejsce nowym; On, najsilniej-
sza, z granitu wyciosana indywidual-
ność współczesności polskiej, trwa
niewzruszony, wyniesiony pracą krwa-
wą swego żywota, męką swych tru-
dów i zmagania, ponad stronnictwa

Zmierzch londyńskiej konferencji.

Kiedy przed pewnym czasem przesilenie gabinetowe we Francji dało konferencji londyńskiej doskonały pretekst do przerwania prac, w kołach konferencji zapanowała pewna ulga. Była to chwila, kiedy obrady stanęły tak i tak na martwym punkcie i nie sposób było ruszyć ich z miejsca. Łudono się przeto, że owych kilka lub kilkanaście dni przerwy zrodzi w uczestnikach konferencji jakieś nowe pomysły, nowe kombinacje, które pchną sprawę naprzód.

Jednakże przesilenie francuskie minęło, delegacja francuska wróciła do Londynu, ujawniło się wzmożenie prac konferencji, przypomniała ją sobie z powrotem prasa, — ale wszystko nastąpiło tylko po to, by już w kilka dni później znaleźć się w tym samym martwym punkcie, w którym przerwano prace. Bo sytuacja jest dziś nawet jeszcze bardziej przyciemniona. Kiedy bowiem wtedy istniały przebliski nadziei, że „po wypoczynku“ jakoś to dalej pójdzie, dziś pesymizm zatacza coraz szersze kręgi.

Jakież są przyczyny dotychczasowego niepowodzenia konferencji albo powiedzmy oględniej, braku jakichkolwiek konkretnych jej rezultatów?

Może jest nieco przesady, ale bez wątplenia i dużo prawdy w tem, co pisze w „Journal des Debats“ znany publicysta francuski A. Gauvain, że mianowicie na konferencji londyńskiej wszyscy pracują zgodnie nad rozbrojeniem ale... nie swoim, lecz drugiego. Może winą niepowodzenia jest to, co pisze „Times“, że niepowodzenie to przypisać należy temu, że sprawy techniczne były przygotowane tylko powierzchownie a kwestje polityczne wogóle przygotowane nie były.

Bądź co bądź, faktem jest, że kompleks zagadnień, jaki chciała rozwiązać konferencja, był przeogromny, porozumienie w żadnych punktach prawie nawet z grubsza nie zostało przygotowane i ztąd nieprzewidywane trudności.

W sprawach technicznych jakieś porozumienie tu i ówdzie jeszcze dało się osiągnąć. Tak np. nie do pogardzenia jest ugodą amerykańsko-japońska co do wzajemnego stosunku cyfrowego flot obu tych państw. Nie bez znaczenia jest też oświadczenie wszystkich prawie państw, że zaznajomią inne z planem rozbudowy swej floty aż po r. 1936, co oczywiście zapobiegnie przynajmniej zbrojeniom w nieskończoność i na wyścigi. W tych sprawach technicznych dużo kłopotów spowodowało stanowisko Włoch, które nie chciały określić cyfrowo swych żądań flotowców. Oczywiście, że iak długo Włochy nie oświadczyły się w tym względzie, nie mogła tego uczynić i Francja. Zaś od siły floty francuskiej zależeć może flota angielska, od niej amerykańska a do tej znów ustosunkować się chce japońska.

Jasno, szczerze i otwarcie postawiła kwestję właściwie tylko jedna jedyna Francja i to ze względu na to, że jej właśnie stanowisko gotowe rozbić konferencję. Teza francuska brzmi mniej więcej tak: albo będziemy mieli zagwarantowane bezpieczeństwo na Morzu Śródziemnym i Atlantyku, albo będziemy się tak zbroić, by sobie własnymi siłami to bezpieczeństwo zapewnić. Jest to powtórzenie tezy bronionej swego czasu wymownie w Genewie przez Paula Boncoura: najpierw bezpieczeństwo, potem rozbrojenie.

Ale państwa anglo-saskie takich paktów bezpieczeństwa gwarantować nie chcą. Stany Zjednoczone wogóle nie chcą słyszeć o takich zobowiązaniach, któreby je mieszały w spory europejskie. Anglja nie ma żadnego interesu politycznego, któryby ją zmuszał do tego, aby gwarantować Francji jej obecny stan, posiadania w basenie Morza Śródziemnego i na wybrzeżach Atlantyku, ani też, aby z góry zamykać Włochom wszelką drogę do

poprawienia ich stanu posiadania, w basenie śródziemno - morskim.

Ponieważ tego rodzaju żądanie Francji uznano za wprowadzanie do konferencji londyńskiej momentów politycznych i wogóle nie chciano nad niem rozprawiać, Briand prawdopodobnie uzna swój dalszy pobyt w Londynie za bezcelowy. W tej chwili oczywiście nie można jeszcze na pewno twierdzić, czy bezrobocie konferencji

nastąpi, czy nie. Żywota długiego jednak nie rokuje.

Francja, pragnąc szczerze pokoju, od swych zasadniczych pokojowych postulatów odstąpić nie może. Jeżeli zaś jedno z pism niemieckich tytułuje wieści z Londynu „Kłęską Francji“, to ma o tyle rację, że w Londynie poniosłaby klęskę idea pokoju. A prawdą jest, że Francja jest tej idei najzapaletszą orędowniczką. L.

Z ostatniej chwili.

Dalsze konferencje w stolicy.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Warszawa, 18 marca. W dniu dzisiejszym odbywają się dalsze konferencje w łonie czynników miarodajnych w sprawie przesilenia gabinetowego.

W dalszym ciągu utrzymuje się przekonanie, że najpoważniejszym kandydatem na stanowisko nowego Premiera jest prof. Bartel.

Policja w hołdzie Wodzowi Narodu.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Warszawa, 18 marca. Ze wszystkich stron kraju przybyły dziś rano do Warszawy delegacje policyjne celem złożenia hołdu Marszałkowi Piłsud-

skiemu. W związku z tem komendant główny Policji, pułk. Maleszewski dokonał dziś dekoracji całego szeregu funkcjonariuszy Policji.

Wyniki ciągnięcia loterii klasowej.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Warszawa, 18 marca. W dzisiejszem ciągnięciu Państw. Loterii Klasowej padły następujące wygrane: 15.000 zł. — Nr. 154409; 10.000 zł. — 176024,

5.000 zł. — Nr. 16623, 54478, 172222, 192317, 11666, 32365, 88562; 3.000 zł. — Nr. 10710, 33688, 157530, 8774, 26860.

Dodatnie saldo bilansu handlowego za miesiąc luty b. r.

Warszawa, 17 marca. (PAT.) Według dotychczasowych obliczeń Głównego Urzędu Statystycznego, bilans handlu zagranicznego Polski, łącznie z W. M. Gdańskiem, przedstawia się w lutym r. b., jak następuje:

Przywieziono w lutym 281.412 tonn towarów, wartości 181.669.000 zł. W porównaniu do poprzedniego miesiąca przywóz zmniejszył się w

wadze o 38.800 tonn, wartości o 43.999.000 zł.

Wywieziono 1.574.338 tonn towarów, wartości 218.092.000 zł. W porównaniu do poprzedniego miesiąca wywóz zmniejszył się w wadze o 158.423 tonn, wartości o 499.000 zł.

Saldo dodatnie bilansu handlu zagranicznego w lutym b. r. wynosi 36.423.000 zł.

Przyjęcie dymisji gabinetu prof. Bartla.

Warszawa, 17 marca. (PAT.) W dniu 17 b. m., około godz. 9 wieczorem, P. Prezydent Rzplitej podpisał następujący dekret:

Do Pana Profesora dr. Bartla, Prezesa Rady Ministrów w Warszawie.

Przychylając się do przedstawionej mi prośby o dymisję, zwalniam Pana z urzędu Prezesa Rady Ministrów, wraz z całym gabinetem i poruczam Panu i wszystkim ustępującym Ministrom i kierownikom Ministerstw dalsze kierownictwo spraw państwowych, aż do chwili powołania nowego Rządu.

Warszawa, dnia 17 marca 1930 r. (—) Ignacy Mościcki, Prezydent Rzeczypospolitej. (—) Prezes Rady Ministrów Kazimierz Bartel.

Równocześnie Pan Prezydent Rzeczypospolitej podpisał odpowiednie pisma do wszystkich Ministrów i kierowników Ministerstw.

Warszawa, 18 marca. (Tel. wł.) Po wczorajszej konferencji marszałków obu Izb ustawodawczych u P. Prezydenta Rzplitej, kancelarja marszałka Sejmu wydała następujący komunikat: „P. Prezydent Rzplitej przyjął o godzinie 12.30 w poł. marszałka Sejmu Daszyńskiego i marszałka Senatu Szymańskiego. Podczas rozmowy poruszono sprawę przyjęcia dymisji Rządu przez P. Prezydenta, która ma nastąpić w ciągu godzin najbliższych.

W dalszym ciągu na zapytanie P.

Prezydenta Rzplitej przedstawił marszałek Sejmu konieczność załatwienia w Sejmie szeregu spraw terminowych, jak poprawek Senatu do budżetu, ustawy o Funduszu Kultury Narodowej, sprawy b. Ministra Czechowicza, związanej z nią sprawy zamknięć rachunkowych z r. 1927—28, kredytów dodatkowych za r. 1929—30, ustaw związanych z terminem 1 kwietnia br., ewentualnie niektórych projektów ustaw ratyfikacyjnych itp. Marszałek Sejmu wyraził nadzieję, że przesilenie nie będzie trwało długo. Rozmowa trwała do godz. 13.45“.

Rozmowa na Zamku wywołała w kołach politycznych duże wrażenie i zainteresowanie.

Londyn, 17 marca. (PAT.) Prasa angielska mało uwagi poświęca obecnemu kryzysowi rządowemu w Polsce, uważając, że kryzys obecny jest tylko formalny.

»Times«, analizując obszernie sytuację wyraża przekonanie, że opozycja popełniła błąd taktyczny, posuwając się aż tak daleko ze swoją akcją przeciwko obecnemu gabinetowi i kończy wywody, życzącą oceną działalności prof. Bartla, podkreślając, że obecna sytuacja gospodarcza Polski wymaga pozostania obecnego Premiera, umiędzynarodowienie rozwiązywać trudności gospodarcze.

Protesty wyborcze.

Warszawa, 17 marca. (PAT.) W dniu dzisiejszym Sąd Najwyższy rozpatrywał kilka protestów wyborczych, które oddalił, a jedynie co do protestu w sprawie wyborów w okręgu tarnopolskim postanowił ogłosić decyzję w dniu 31 b. m. W okręgu tym chodziło o zarzut, iż komisja okręgowa, protokółująca wyniki głosowania, zapisała ilość głosów, padłych na listę ukraińską Nr. 18, omyłkowo na listę Nr. 1 i odwrotnie. Tęsamem, jako wynik pozytywny załatwienia protestu, przewidziane jest przesunięcie mandatów w ten sposób, iż lista Nr. 1 straciłaby 1 mandat na rzecz listy Nr. 18.

Pożyczka dla firm włókienniczych.

Łódź, 18 marca. (AW.) Dwie wielkie firmy włókiennicze w Łodzi prowadzą obecnie rokowania z Banca Commerciale w Medjolanie w sprawie uzyskania pożyczki w wysokości 3 milionów dolarów.

Prez. Masaryk wyjechał na Rivierę.

Praga, 17 marca. (PAT.) Zgodnie z zapowiedzią, prezydent Masaryk wyjechał dziś w południe na Rivierę francuską, w towarzystwie córki, syna oraz sekretarza i lekarza osobistego.

Wybory w okręgu Gniezno.

Warszawa, 18 marca. (AW.) Wobec unieważnienia wyborów do Sejmu w okręgu wyborczym Nr. 33 (Gniezno), Ministerstwo Spraw Wewn. zarządziło ponowne wybory w tym okręgu na dzień 1 czerwca b. r. Rozporządzenie zawiera szczegółowy kalendarz wyborczy. Ostateczny wynik wyborów ustalony będzie dnia 4 czerwca.

Targi Praskie.

Praga, 17 marca. (PAT.) Wczoraj odbyło się otwarcie Targów Praskich, wśród licznych gości zagranicznych, była również delegacja polska, złożona z dyr. departamentu przemysłu i handlu Sokołowskiego, reprezentującego Ministra Kwiatkowskiego, oraz reprezentanci polskich Izb przem.-handlowych w osobach sen. Rogowicza i inż. Drzewieckiego.

Starcia z komunistami.

Berlin, 17 marca. (PAT.) Wczoraj, w miejscowości Chemnitz doszło do krwawego starcia między demonstrującymi wspólnie przeciwko przyjęciu planu Younga Stahlhelmcami i Hitlerowcami a komunistami. 8 Hitlerowców, ciężko poklutyż nożami, przewieziono do szpitala, gdzie jeden z nich zmarł.

Eksplzja.

Budapeszt, 17 marca. (PAT.) Na ul. Prater, przy pracach okolo naprawy przewodów gazowych, nastąpiła eksplozja, wskutek której zasypanych zostało kilku robotników. Jeden robotnik został zabity, 2 ciężko rannych a kierownik straży ratunkowej uległ zatruciu gazami.

Umowa likwidacyjna jeszcze nie podpisana.

Berlin, 17 marca. (P. A. T.). Biuro Wolffa donosi, że prezydent Rzeszy Hindenburg odbył dziś konferencję z kanclerzem Muellerem i ministrem sprawiedliwości Gerardem, którzy złożyli mu sprawozdanie w kwestjach prawnych, pozostających w związku z polsko-niemieckim układem likwidacyjnym. W konferencji wzięli udział po zatem sekretarze stanu dr. Joel, Zweigert i dr. Meissner, oraz dyrektor wydziału prawnego urzędu spraw zagranicznych dr. Gaus. Prezydent Rzeszy nie powziął jeszcze decyzji w sprawie ogłoszenia ustawy o umowie likwidacyjnej.

Przed Imieniami Marszałka Piłsudskiego. Hołd powiatu lwowskiego.

Inaugurację tegorocznych obchodów Imienin Pierwszego Marszałka Polski, Józefa Piłsudskiego stanowią hołd powiatu lwowskiego, złożony Wodzowi Narodu w dniu 16 marca 1930 w Dublanach, jako miejscowości, gdzie Komendant przed 30 laty dłuższy czas przebywał i działał.

Uroczystość odbyła się bardzo podniosło i mimo zawiści śnieżnej, zgromadziła tysiące ludności z najodleglejszych zakątków powiatu.

Już od wczesnego rana rozbrzmiewały po wsiach muzyki ludowe i ludność gromadkami zdążyła do Dublan.

Gminy Zniesienie, Zboiska, Malechów i Dublany, przez które wiodła droga na uroczystość powiatową, przybrały odświętne szaty i wystawiły bramy triumfalne w hołdzie „Wodzowi Narodu”.

Uroczystość rozpoczęła się od solennej Mszy św., odprawionej w kaplicy dublańskiej przez ks. kanonika Leopolda Mikruta, poczem wstąpił na kazalnicy znany kaznodzieja, ks. kan. Józef Dziędzielewicz, proboszcz z Brzuchowic i wygłosił natchnione kazanie, które głębią myśli, polotem i budową retoryczną wywarło na obecnych niezatarte wrażenie.

W czasie Mszy św. przygrywała muzyka dublańska i śpiewali pp. prof. Żółcińscy.

Następnie, dzięki uprzejmości Akademii dublańskiej, odbył się w salach wyższej szkoły rolniczej Uroczysty Poranek, odbiegający od przeciętności doborem programu i istotnie artystycznym jego wykonaniem, wyłącznie siłami powiatowemi.

Poranek zagał prof. Akademii roln., dr. Karol Różycki, jako przewodniczący Powiatowego Komitetu obchodowego i przedstawiwszy cel zebrania i powód, dla którego komitet wybrał na miejsce obchodu Dublany, jako pamiątkowe ze względu na dłuższy pobyt tam Marszałka Józefa Piłsudskiego w okresie czasu, gdy dopiero przygotowywał walkę o wyzwolenie, zaproponował wysłanie depechy gratulacyjnej imieniem powiatu lwowskiego, który to projekt zebrani przyjęli z aplauzem.

Następnie zjednoczone orkiestry włościańskie z Dawidowa i Sichowa, pod batutą p. Huka, koncertowo odegrały Wł. Wilkoszewskiego „Odgłosy ludowe“ i Kaz. Granata „Droga Oj-

czyzno“, poczem na mównicę wszedł Poseł na Sejm, dr. Zdzisław Stroński i w pięknym przemówieniu skreślił wizerunek Wielkiego Budowniczego Polski.

Nastąpiły wzorowo i składnie oddane: deklamacje zbiorowe dzieci szkolnych z Kleparowa; pokaz gimnastyczny gniazda sokolego z Kleparowa; śpiew solo p. Z. Kiszki, sekretarza gm. ze Zniesienia; deklamacja strzelca z Dublan; melodyjne pieśni mieszanego chóru włościańskiego z okolic Szczerca; barwny obrazek z życia harcerskiego, wykonany przez I. zniesieńską drużynę harcerską, pod wodzą kom. Szukiewicza, i hołd, złożony Wodzowi przez usta małego chłopczyka z Malechowa.

Obchód zakończył „Hymn Narodowy“, odegrany przez orkiestrę ludową z Żydaczki i defilada oddziałów Przystosobienia Wojskowego.

Powiat lwowski uczcił Wodza Narodu tem, co miał najlepszego, jednocząc około tego Święta wszystkie swe siły państwowo-twórcze i kulturalne.

Stanęli więc razem: Polak obok Rusina, pan obok chłopca i robotnika, Sokół obok Strzelca i Harcerza, tworząc harmonijną łączność ku czci Ukochałego Wodza.

W natłoczonych ludnością salach gwarowo było i rojno, a choć śnieżyca waliła, dzielne oddziały Strzelca, Sokola i Harcerza biwakowały wesoło.

SKŁADANIE ŻYCZEŃ.

Dnia 19 bm. jako w dzień Imienin Marszałka Józefa Piłsudskiego, p. Wojewoda Lwowski przyjmować będzie w Jego imieniu życzenia od godz. 12-jej do 13-jej w Urzędzie Wojewódzkim.

*

Celem wzięcia udziału w uroczystym nabożeństwie w katedrze w dniu 19 bm. jawią się wolni od służby uczestnicy walk listopadowych IV Odcinka obok lokalu Z. O. L. o godzinie 9.30 rano. Popołudniu tego dnia o godz. 18-tej odbędzie się w lokalu własnym Odcinka IV, ul. Barska l. 1, odczyt p. ppłk. Zygmunta St. Klingslanda ku uczczeniu Imienin Marszałka Piłsudskiego, na który wzywa się wszystkich Obrońców IV Odcinka.

*

Akademicki Związek Polskiej Idei Państwowej i Oddział Akademicki Związku Strzeleckiego, urządzają we wtorek, dnia 18 marca o godz. 19.30, ul. Czarnieckiego 7, I p. w lokalu A. Z. P. I. P. Uroczysty Wieczór ku uczczeniu Pierwszego Marszałka Polski, Józefa Piłsudskiego.

*

W uroczystości wzięli udział: Pan Wojewoda Gołuchowski z sekretarzem Kirchnerem, Pan Generał Popowicz z płk. Pytlem, kapt. Gajowskim i innymi, Wizytator Kamiński imieniem Kuratorjum Okr. Szkolnego, Rektor Politechniki Lwowskiej dr. K. Wejgel z profesorami dr. Różyckim, dr. Malsburgiem, prof. Górskim, Żółcińskim i in., Komisarz Rządu prof. inż. Nadolski, ks. kan. Dziędzielewicz, ks. kan. Mikrut, Naczelnicy władz powiatowych: Starosta Eckhardt, Naczelnik Sądu grodzkiego w Winnikach Męciński, Inspektorowie szkolni Jankowski i Kulczycki, Inspektor Pracy inż. Zwoliński, Kierownik Państw. Zarządu wodnego inż. Barwiński, Naczelnik Zarz. drogowego inż. Pielech, Naczelnik Urz. skarb. Mańczukowski, Reprezentanci Rady powiat. dr. Papara i dr. Iszkowski, urzędnicy powiatowi dr. Trojan, dr. Weigel, inż. Feczko, inż. Szczepański, radca Krajewski, asesor Dreher, adjunkt Kogut, Inspektor Ochotn. straży pożarnej Kuczukajtis, Naczelnicy gmin z PP. inż. Krykiewiczem z Zamarstynowa, Różyckim ze Zniesienia, Rządzą z Kleparowa, Zielińskim z Zimnej Wody, Ilkowem z Siedlisk na czele, dyrektorowie szkół z pp. Czarneckim z Sokolnik, Seniutą z Czerkas, Różyckim z Zamarstynowa, Kruczkim z Jaryczowa now., Szymańskim z Dublan, Kamińskim z Kleparowa na czele, delegacje organizacji powiatowych T. S. L., Kółek rolniczych i t. p. i wiele, wiele innych osób, których wyliczyć nie sposób.

Przydium Lwowskiego Stowarzyszenia Kupców wzywa swych członków do wzięcia gremjalnego udziału w uroczystym nabożeństwie, które się odbędzie we środę, 19 bm. o godzinie 10-tej przedpołudniem w gminnej synagodze postępowej (Templum), przy ul. Żółkiewskiej z okazji Imienin Marszałka Piłsudskiego.

Uroczysty obchód w 6-tym dywizjonie żandarmerji. Oficerowie i podoficerowie 6-go dywizjonu żandarmerji urządzają dnia 18 bm. o godz. 20-tej z okazji Imienin Marszałka Piłsudskiego uroczysty wieczór z udziałem chóru i tria wychowanków korpusu kadetów. Wstęp wolny za okazaniem zaproszenia.

Okręgowy Komitet Robotniczy P. P. S., dawna Frakcja Rewolucyjna, urzędza uroczystą Akademię dzisiaj o godz. 6-tej wieczorem, w sali Muzeum Przemysłowego. Po Akademii odbędzie się raut w lokalu piacowników kolejowych C. K. Z. przy ul. Grodeckiej l. 121. Początek o godz. 8 min. 30.

CZEŚĆ URZĘDOWA.

Lwów, dnia 18 marca 1930.

RUCH SŁUŻBOWY
W MINISTERSTWIE ROLNICTWA
w sierpniu 1929 r.
W Województwach:
Krakowskiem:
Przeniesiony w stan spoczynku:
Komisarz ochrony lasów inż. Edward Migdał.

Lwowskiem:
Przeniesiony w stan spoczynku:
Urzędnik techniczny VI. st. sł. inż. Władysław Brodowicz.
(„Monitor Polski“ Nr. 62 z dnia 15 marca 1930 r.)

MIANOWANIA W SZKOLNICTWIE POWSZECHNEM.

Rada Szkolna Powiatowa w Borszczowie zamianowała z dniem 1 stycznia 1930 r. p. Helenę Papę, nauczycielką 2-kl. publ. szk. powsz. w Chudyjowcach; p. Jadwigę Bielańską, nauczycielką 1-kl. szk. powsz. w Trybuszynie i p. Jaromirę Kłymkę, nauczycielką 2-kl. publ. szk. powsz. w Iwanii Pustem.

Rada Szkolna Powiatowa w Brodach zamianowała z dniem 1 lutego 1930 r. p. Zofję Bieniaszównę, nauczycielką 1-kl. publ. szk. powsz. w Żarkowie ad Hołubica.

Rada Szkolna Powiatowa w Bóbrce zamianowała z dniem 1 lutego 1930 r. p. Stefanję Urbanińską, nauczycielką 7-kl. publ. szk. powsz. w Chodorowie; p. Stanisławę Niebieszczańską, nauczycielką 3-kl. publ. szk. powsz. w Horodysławicach i p. Józefę Ermlę, nauczycielką 7-kl. publ. szk. powsz. w Chodorowie.

Rada Szkolna Powiatowa w Brzozowie zamianowała z dniem 1 lutego 1930 r. p. Marię Rydzównę, nauczycielką 3-kl. publ. szk. powsz. w Domaradzu, p. Jerzego Teodorowicza, nauczycielem 3-kl. publ. szk. powszechnej w Baryczu, p. Irenę Szymbkowską, nauczycielką 3-kl. publ. szk. powsz. w Hłudnie i p. Katarzynę Białównę, nauczycielką 7-kl. publ. szkoły powsz. żeńskiej w Brzozowie.

Rada Szkolna w Nadwórnej zamianowała z dniem 1 stycznia 1930 r. ks. Adolfa Żółczyńskiego, nauczycielem religji rz.-kat. w 3-kl. publ. szk. powsz. w Wołosowie.

VITALIS.

Dwie książki francuskie o Józefie Piłsudskim.

Wielkie postaci ideowych przewodników społeczeństw i narodów mają tę siłę sugestji naturalnej, że już za życia swego skłaniają umysły ludzkie do zastanawiania się nad nimi, a pióro ludzkie do pisania o ich życiu i czynach.

Tak samo ma się rzecz i z najwybitniejszą osobistością współczesnych dziejów Odrodzonej Polski, z duchowym Wodzem naszego Narodu, Józefem Piłsudskim.

Potężna indywidualność Pierwszego Marszałka Polski posiada już dzisiaj obfitą literaturę, osnutą dokoła dziejów żywota, spraw i zasług najpopularniejszego z żyjących Polaków.

Naturalnie, początek dały tutaj pióra polskie: wystarczy wspomnieć książki Juliusza Kadena - Bandrowskiego, Dzwonkowskiego, J. Jędrzejewicza, Wł. Pobóg - Malinowskiego, Lipińskiego, Ciświckiego, Stefana Pomarańskiego, W. Rzymowskiego, Wacława Sieroszewskiego, M. Skrzetuskiego, dra S. Hinczy, a z najświeższych publikacji — prace Anusza, Jana Starzewskiego i wielu jeszcze innych.

Kto pisał o Piłsudskim? Jego żołnierze wierni i oficerowie, najwybitniejsi literaci polscy, badacze naukowemu na polu historii nowożytnej i histo-

rii wojskowości, badacze ostatniej wojny, towarzysze Jego prac i wysiłków długoletnich. Część tej literatury owiana jest niewątpliwie miłością najgorętszą i szlachetnym subiektywizmem który nie odbiera zresztą wagi prawdzie; ale — obok tych książek goręjących oddaniem dla Wodza, dla Komendanta, są także dzieła o charakterze badawczym, raczej obiektywno-naukowym, oceniające ogromną zasługę Józefa Piłsudskiego spokojnie, z dokumentami w ręku, na tle całego „plotu faktów i okoliczności dziejowych; i z radością podkreślić należy, że i z tych badań historyków postać Marszałka wychodzi zawsze zwycięsko, a prawda obiektywna o Jego zasłudze zostaje tu, jak gruda szczerzego kruszcu, wydobytą ponad wszelką wątpliwość.

Nie tylko jednak sami zabierali głos w ocenie osobistości i dzieł Piłsudskiego. Znany jest szereg wypowiedzeń najznakomitszych cudzoziemców i pisarzy cudzoziemskich, dotyczących osoby Pierwszego Marszałka Polski i Jego roli górującej w życiu Narodu i Państwa Polskiego ostatniej doby.

Słowa głębokiego szacunku uznania, a często podziwu, padają z ust Fr. Foerстера, Amerykanina Aleksandra Powella, Anglika Thomasa Bar-

clay'a, francuskiego senatora, ministra Anatola de Monzie, b. posła włoskiego, Franciszka Tommasini'ego, słynnego pisarza rosyjskiego Dymitra Mereżkowskiego, wybitnego publicysty rumuńskiego, Panifila Seicaru, Szweda Williama Martina, aby wyliczyć tylko głosy i opinie najbardziej znane.

Postać Józefa Piłsudskiego cieszy się poza granicami Polski niezwykłą popularnością, a książki i dzieła traktujące o Pierwszym Marszałku Polski, ukazują się tam coraz częściej.

Niedawno ukazały się znowu dwie takie poważne publikacje francuskie, wydane w Paryżu. Jedną z nich to praca znanego dziennikarza i publicysty polskiego, p. Zygmunta St. Klingslanda p. t. „Piłsudski“ (trzecie wydanie: Paryż „Les Documentaires“, Edition Kra, str. 186); druga nosi francuskie nazwisko autora, p. Jacquesa de Carency, tytuł „Joseph Piłsudski, soldat de la Pologne restaurée, etude biographique“ (Paris, La Renaissance du livre, 1930, str. 279).

Niema mowy o tem, aby w krótkim feljetonie streścić i scharakteryzować wyczerpująco obie te prace, rzucone na półki księgarń francuskich i europejskich; chcemy tylko dać o nich kilka najważniejszych informacji, zwrócić uwagę czytających sfer i ogółu polskiego na te dwa niewątpliwie interesujące studia.

Obie książki są biografjami Józefa Piłsudskiego, i to biografjami na różni wartościowemi, ale jakżeż inaczej

pisanemi!... I dobrze się stało, że obaj autorowie skreślili je tak a nie inaczej, że poszli za głosem swej indywidualności pisarskiej i tego stylu osobistego, który wszakże „stanowi o człowieku”.

Książka p. Klingslanda jest „książką tezy”, przeprowadzonej znakomicie i z urokiem. Autor wychodzi od słów Wyspiańskiego o potędze woli ludzkiej, która „chce“ i nie da się przeciągnąć. Piłsudski jest dla niego właśnie takim człowiekiem woli nieugiętej, woli bohaterskiej, napiętej, jak cęciwa, zdążającej przez całe życie do celów wysnionych a najdroższych.

Sam przecie nazwał się „romantyzmem w myślach, a pozytywistą w działaniu”, i tak było zawsze naprawdę! Umysł Józefa Piłsudskiego czepał swe natchnienia i wiary w krainach ideału, był on jednym z tych, co „mierzyli siły na zamiary”, na miarę swej wyobraźni twórczej i swego serca pragnącego, — ale później umieli wyteżyć swoją wolę, narzucić ją innym, i kształtować wedle tej woli rzeczywistość, przewyciężając nawet kategorie przestrzeni i czasu.

Z punktu widzenia takiej tezy, niewątpliwie słusznej, kształtuje p. Klingsland swoje przedstawienie życia i dzieł Józefa Piłsudskiego, od chwil dzieciństwa aż po przełom majowy 1926 r. Książka jest nietylko opowiadaniem o faktach, uporządkowanych chronologicznie, jak raczej doskonałym zestawieniem szeregu momentów, faz, dróg czy stacyj bolesnych i radosnych w życiu Marszałka, które po niezala-

W sprawie zarzutów przeciw prof. Nadolskiemu.

Orzeczenie Senatu Politechniki Lwowskiej w sprawie rewelacji podanych przez posła Artura Hausnera na posiedzeniach Sejmu w dniach 18-go i 21-go lutego 1930 r. przeciw prof. dr. Ottonowi Nadolskiemu.

Na posiedzeniach Sejmu w dniach 18-go względnie 21-go lutego 1930 r., w czasie debaty na temat podkładów kolejowych, poseł p. Artur Hausner przytoczył informacje b. Ministra p. Romockiego, sprostowane następnie jako informacje b. Ministra p. Moraczewskiego, wysoce krzywdzące prof. dra Ottona Nadolskiego, obecnie Komisarza Rządu p. o. prezydenta Lwowa.

Prof. dr. Otto Nadolski zaraz po pojawieniu się odnoszących notatek w dziennikach, zwrócił się do Senatu Politechniki, jako swojej władzy przełożonej, z żądaniem o wyświeślenie sprawy i wydanie wyroku.

Po ustaleniu i rozpatrzeniu przebiegu sprawy na podstawie pisemnych oświadczeń:

1) P. Ministra Przemysłu i Handlu inż. E. Kwiatkowskiego,

2) B. Ministra Robót Publicznych p. inż. J. Moraczewskiego,

3) Uczestników audjencji w Ministerstwie Rob. Publ. P. P. Prezydenta Krakowa senatora K. Rollego, b. Komisarza dla miasta Lwowa J. Strzeleckiego, prof. dra A. Benisa, prof. dra W. Goetla i

4) Obznajomionych z tokiem sprawy PP. prof. dra J. Nowaka, dra R. Roskońskiego, inż. F. Bluma i dra L. Kowalskiego.

Senat Politechniki Lwowskiej na posiedzeniu dnia 14 marca 1930 r. jednogłośnie orzekł:

1) Prof. Otto dr. Nadolski jako ekspert kopalń komunalnych w Jaworznie nie występował przeciw budowie wodociągu, lecz przeciw budowie jazu w miejscu pierwotnie obranem; natomiast sam proponował pobór wody przy moście kolejowym w Maczkach, gdzie ostatecznie wodę ujęto. Prof. dr. Nadolski opierając się na opinii geologów, którą uznał za konieczną podstawę do wydania orzeczenia ze stanowiska hydrotechnicznego, bronił słusznej sprawy i działał poprawnie, uczciwie i według najlepszej wiedzy.

2) Przebieg audjencji delegatów miast Lwowa i Krakowa u b. Ministra p. inż. Moraczewskiego, podany przez posła p. Artura Hausnera z trybuny sejmowej w dniach 18-go względnie 21-go lutego 1930 r. jest niezgodny z faktycznym stanem rzeczy.

3) Z pisemnego oświadczenia b. Ministra p. inż. Moraczewskiego wynika, że nie tylko nie zarzucał, ale ani na chwilę nawet nie przypuszczał, by prof. Nadolski miał brać łapówki, jakiego to wnioski z przemówienia posła Hausnera można wysnuć. Oprócz innych ustępów wspomnianego oświadczenia dowodzi tego zakończenie oświadczenia opiewające. »Nie sądzę, żebym miał obowiązek wyjaśniać swo-

je wypowiedzenia przed tak nawet szanownym gronem, jakim jest Senat Politechniki Lwowskiej. Jeżeli czynię w tym wypadku więcej aniżeli mi obowiązek nakazuje, to czynię to dlatego, ponieważ posel inż. Hausner przekroczył moje opowiadanie w sposób niemożliwie krzywdzący pp. profesorów Nadolskiego i Goetla i chce użyć do tego jako narzędzia mojej osoby«.

4) Senat uznaje za uzasadnione motywy, dla których uczestnicy audjencji a więc i prof. Nadolski nie mieli powodu do reagowania na formę przemówienia b. Ministra p. Moraczewskiego.

5) Wobec tego Senat Politechniki Lwowskiej odiera z oburzeniem wszelkie zarzuty godzące w cześć prof. dra Ottona Nadolskiego, człowieka czystego o nieposzlakowanym charakterze.

Dr. Weigel, Rektor.

Podpisanie traktatu handlowego polsko-niemieckiego.

Warszawa, 17 marca. (PAT.) Parafowana dnia 14 b. m. między obu pełnomocnikami umowa gospodarcza pomiędzy Polską a Rzeszą niemiecką, została dziś o godz. 18.30 przez tychże pełnomocników, Ministra pełnomocnego Juliusza Twardowskiego i posła niemieckiego Rauschera, podpisana.

Umowa posiada charakter umowy kontyngentowej dla utrzymania wymiany wzajemnej pomiędzy obu państwami, wedle obowiązujących obecnie zasad.

Najważniejsze postanowienia podpisanej umowy są następujące: 1) Polsce przyznany został kontyngent na węgiel w wysokości 320.000 tonn miesięcznie, na zasadzie salda węglowego oraz kontyngent 200.000 sztuk nierogacizny na pierwszy rok, przy zastosowaniu progresji 75.000 sztuk rocznie, w ciągu 2 lat. W zamian za to, strona niemiecka otrzymała kontyngenty przemysłowe, z uwzględnieniem obowiązującej w Polsce listy zakazów.

2) W dziedzinie taryf celnych układ przewiduje udzielenie wzajemne klauzuli największego uprzywilejowania, nie zawiera zaś żadnych zniżek dla cel

ochronnych.

3) Specjalne postanowienia regulują przepisy weterynaryjne, na zasadzie których odbywać się będzie wymiana produktów hodowlanych między obu krajami.

4) Postanowienia tranzytowe przewidują wolność tranzytu przez terytorja obu krajów, nie wyłączając wolności przewozu mięsa przez terytorjum Niemiec.

5) Przy okazji zawarcia umowy, przewiduje się dopuszczenie do przewozu emigrantów trzech Towarzystw niemieckich, w drodze udzielenia im koncesji, które korzystać mają z klauzuli największego uprzywilejowania, nie korzystając jednak z praw, przyznanych Towarzystwom krajowym.

6) Sprawa osiedlenia oparta została na zasadach protokołu z 21 lipca 1927 r. i zawiera klauzulę największego uprzywilejowania odnośnie do wjazdu i pobytu oraz ograniczenie do pewnej kategorii osób.

Oba kraje zobowiązują się do zniesienia wszystkich zarządzeń, wydanych w związku ze stanem wojny celnej.

Umowa podpisana została na 1 rok

i będzie mogła być automatycznie przedłużana. Podpisanie układu, kładącego kres wojnie celnej, tworzy dla obu stron korzystne podstawy do wzajemnej pracy i stanowić będzie ważny czynnik normalnego ułożenia się stosunków gospodarczych w tej części Europy.

Konferencja morska.

Londyn, 17 marca. (PAT.) Wczorajszy zjazd w Chequers trwał 4 godziny. Po powrocie do Londynu, Tardieu wyraził się przed przedstawicielami prasy, że rozmowa z Mac Donaldem utwierdziła w nim ufność w pozytywny wynik konferencji morskiej. Tardieu dodał, że na konferencji w Chequers oddzielono kwestje, co do których porozumienie jest pewne, a w każdym razie łatwe, od tych, które przedstawiają większe trudności. Omówiono ponadto sposoby postępowania dla zapewnienia zbliżenia poglądów mocarstw. Prawdopodobnie w najbliższych dniach, w metodach dotychczasowych rokowań zajdą większe zmiany. Sądzę — oświadczył Briand — że pośpiech w sprawach tak dużej wagi, jest niewskazany. Nam chodzi o powodzenie konferencji, a nie o przyspieszenie zawarcia niestałego porozumienia.

Dzienniki angielskie przychylają się do poglądu Tardieu, uważając, że po zjeździe w Chequers sytuacja jest jaśniejszą i kryzys zażegnany.

Duchowieństwo w Polsce.

Według danych z roku budżetowego 1929-1930, mamy w Polsce 17.655 osób stanu duchownego, w czem katolików 14.099 (obrządku łacińskiego 11.602, greckiego 2.432, ormiańskiego 65), prawosławnych 2.943, ewangelików 574, mahometan 39.

Duchowieństwo katolickie Rzeczypospolitej pod względem hierarchii dzieli się w następujący sposób: Kardynałów, arcybiskupów i biskupów mamy 46; członków kapituł — 357; urzędników konsystorskich — 155; profesorów seminarjów i zakładów teologicznych — 229; proboszczów — 6.619; rektorów Kościołów filjalnych — 354; wikariuszy — 2.859; alumnów — 2.832; zakonników — 648.

manej nigdy linji woli — wiodły Go ku spełnieniu tego, co uważał za pożądane dla narodu.

Sposób ekspozycji p. Klingslanda jest niezmiernie żywy, urozmaicony, okraszony jakimś niebijącym w oczy, a głębokim nurtem uczucia. Ciekawe fakta i epizody z życia Piłsudskiego, wyjątki z Jego wypowiedzeń i rozmów, krótkie a barwne ujęcia różnych momentów o niezwyklej nieraz sile nastroju — nadają książce ten poiągający charakter, który właśnie Francuzowi uczyni ją miłą i bliską.

Inne oblicze posiada książka p. J. de Carency. Piszę ją — jak widać z treści — człowiek, interesujący się nie od dzisiaj historią i polityką, badacz i pisarz spokojny, wnioskujący z lubością w skomplikowane nieraz zagadnienia polityki zagranicznej i wewnętrznej Polski, w problematy życia politycznego Europy. Jakby pisarz polityczny z zamiłowaniami z zawodu. Powiadają, że pod pseudonimem francuskim mamy tu do czynienia z wybitnym publicystą polskim, przebywającym stale w Paryżu, p. Kazimierzem Smogorzewskim. Książka omawia młodość Piłsudskiego, Jego działalność niepodległościową, Jego politykę w czasie Wielkiej Wojny, Jego stanowisko i rolę, jako Naczelnika Państwa, a następnie rozpatruje takie kwestje, jak: „Piłsudski a Rząd polski“, „Piłsudski a armja polska“, „Piłsudski a polityka zagraniczna Polski“. Wszystkie te rozdziały, kreślone spokojnie i wyczerpująco, z wyborem faktów i oświeśleń najważniejszych, stanowią dla autora rodzaj „wstępu“, „introdukcji“. Owoce swoich rozpatrywań zbiera p.

de Carency w krótkim a pełnym treści ustępie końcowym (»Conclusion«).

Wydźwięk ostateczny książki jest następujący: „Marszałek Piłsudski — to istotnie wyraz ducha Narodu polskiego; w Jego postaci upersonifikowaną została bolesna historia Polski i wzniosłe odrodzenie Narodu polskiego. Nie jest on jedynym patriotą polskim, który pracował przed wojną i podczas wojny nad wielkim dziełem odrodzenia Narodu i Państwa; ale jest naprawdę tym jedynym, który odważył się niegdyś powiedzieć, że rozpoczyna wojnę polską z Rosją, a skończy ją wojną z Niemcami; On jeden odważył się zamarzyć i wierzyć w to, że Rosja zostanie pokonana przez państwa centralne, a państwa centralne rozpadną się następnie pod ciosami koalicji. On jeden jedyny miał tę dalekość widzenia, którą mu dało Jego pragnienie polskie, najgorętsze.

W życiu Polski Odrodzonej odegrał Józef Piłsudski rolę inspiratora ducha i dążeń narodowych, niezłomnego i nieskazitelnego niczem przewodnika w dziele odnowienia i naprawienia Ojczyzny. Stąd Jego stanowisko moralne — najpierwsze w Narodzie«.

Do książki p. de Carency dołączono są ważne dodatki: opinie zagranicy o Marszałku Piłsudskim, bibliografja pism J. Piłsudskiego i bibliografja dzieł, traktujących o Nim.

Obie książki francuskie — to piękny wyraz hołdu dla wielkiego Imienia Budowniczego Polski nowej. Dlatego godziło się o nich wspomnieć w dzisiejszym dniu uroczystym.

Nadzwyczajne posiedzenie Izby przem.-handl.

Izba przemysłowo - handlowa zwołała Nadzwyczajne Walne Zebranie celem dokładnego omówienia sytuacji gospodarczej i powzięcia wniosku, który być winien wyrazem żądania ogółu reprezentowanych w lwowskiej Izbie interesów wszystkich gałęzi przemysłu i handlu.

Przyjęto na wniosek r. Thoma do wiadomości zamknięcie rachunkowe Izby za rok 1929, które się wyraża w dochodach i rozchodach sumą 762.368 zł., przyczem saldo wynosi 24.156 zł.

Następnie prez. dr. Szarski zagaił konferencję nad położeniem gospodarczym. Po ogólnem nakreśleniu sytuacji, prezydent oddał głos referentowi dyr. Zardeckiemu.

Dyr. Zardecki po zaznaczeniu ogólnie - światowych przyczyn kryzysu gospodarczego, zajął się stosunkami w Polsce z uwzględnieniem Małopolski Wschodniej. Referent wskazał na potrzebę reform podatkowych, taryf celnych, dostarczania kredytów, zwiększenia dobrobytu rolników przez zwiększenie zdolności nabywczej ludności. Przestrzegł przed wprowadzaniem do handlu form monopolistycznych, doradzał wciągnięcie kapitałów Zakładów ubezpieczeń dla ożywienia życia gospodarczego. Nadto wskazał na potrzebę rozwoju kredytu długoterminowego, a nakoniec zwrócił się przeciw centralizowaniu zakupów i zamówień rządowych.

Wicepr. inż. Ułam wygłosił referat o przemyśle budowlanym, wykazując,

że ożywienie tego przemysłu byłoby decydujące dla rozwoju życia gospodarczego w kraju. Po referacie przedłożył mowca następujące rezolucje:

»Otoczyć przemysł budowlany większą niż dotychczas opieką i stworzyć dla niego takie warunki, w których mógłby się rozwinąć, — zwolnić zupełnie cały przemysł budowlany od podatku obrotowego, a co najmniej obniżyć stawkę do pół proc., jak dla hurtowników — zmienić system ubezpieczeń społecznych — zmienić przepisy o fund. bezrobocia, — obniżyć taryfy krajowe dla materiałów budowlanych, — uznać przemysł budowlany za sezonowy i zmienić 8 godzinny dzień pracy, — przyznać nowym budowlom dłuższy okres lat wolnych od podatków, — przekonać Rząd o potrzebie wglądnięcia w gospodarkę i politykę karteli i syndykatów, produkujących materiały budowlane oraz o konieczności zrewidowania cen i stawek dodatkowych przy sprzedaży artykułów skartelizowanych względnie zsyndykalizowanych«.

Wicepr. Litwinowicz, omawiał sprawę importu towarów zagranicznych. Mówca zaznaczył, że nie można tego importu policzyć tylko na karb handlu, gdyż wielką część winy ponosi także nasz przemysł, który nie umiał opanować rynku wewnętrznego.

Na wniosek dyr. Suessera i dyr. Kolischera odroczone dalsze obrady na dzień dzisiejszy na godz. 4-tą popołudniu.

Po zgonie Primo de Rivery.

Paryż, 17 marca. (PAT.) O śmierci Primo de Rivery donoszą jeszcze następujące szczegóły: W dniu skonu, rodzina Primo de Rivery wyszła z rana z hotelu, gdzie mieszkała wraz z chorym, udając się do kościoła. Primo de Rivera pozostał, siedząc w fotelu, zagłębiony w czytaniu. Po powrocie znaleziono go w łóżku, z okularami zsuniętymi na czoło. Wezwany natychmiast lekarz stwierdził śmierć, która nastąpiła prawdopodobnie wskutek skrzepu. Niepodobna było przewidzieć tego tembardziej, że wczoraj jeszcze Primo de Rivera wyznaczył na dzień dzisiejszy spotkanie z osobami, które chciał widzieć przed wyjazdem do Niemiec, m. in. z marszałk. Petain, min. Malvy i Hennesy. Przypuszczalnie po odejściu członków swej rodziny, b. dyktator poczuł się źle i zapewne chciał odpocząć w łóżku. Śmierć nastąpiła tak nagle, że chory nie miał czasu nawet zadzwonić na służbę.

Paryż, 17 marca. (PAT.) Dziś rano w kościele misji hiszpańskiej odprawione zostało nabożeństwo przy zwłokach gen. Primo de Rivery.

Paryż, 17 marca. (P. A. T.) Zwłoki Primo de Rivery zostały złożone do trumny w obecności rodziny i kilku najbliższych przyjaciół.

W obronie Polaków na Litwie Kowieńskiej.

Ostatnio odbyło się w Senacie posiedzenie wspólne prezydium i wydziału wykonawczego Komitetu Pomocy Polakom na Litwie pod przewodnictwem p. marszałka Szymańskiego. Zebrani wysłuchali sprawozdania z dotychczasowej działalności Komitetu, przyjęli program pracy na najbliższy okres, załatwili szereg spraw bieżących oraz powołali do życia Radę Naczelną. Do pierwszego składu Rady Naczelnej wchodzić będą członkowie: prezydium, wydziału wykonawczego, komisji rewizyjnej oraz następujące na temże zebraniu kooptowane osoby: ks. biskup Władysław

Bandurski, Piotr Drzewiecki, sen. Tadeusz Galecki, sen. Zdzisław Lubomirski, sen. Walery Roman, Wacław Sieroszewski, prezes Józef Świerzyński,

Adam Stebelski, pos. Stanisław Thugutt, Józef Weysenhoff.

W najbliższym czasie ukaże się odezwa Komitetu.

Z sali koncertowej.

Stefan Askenaze.

Niemożność częstszego słyszenia arcydzieł literatury muzycznej solowej z towarzyszeniem orkiestry wynagodził nam w piątek koncert Stefana Askenaze, który zawierał w programie aż trzy koncerty fortepianowe: Mozarta Es-dur nr. 22., Chopina F-moll op. 21, i Rachmaninowa C-moll op. 18 — zestawienie, niekoniecznie szczęśliwe samo przez się, w naszych jednak skromnych warunkach z konieczności przyjęte z aplauzem. Wieczór ten dał sposobność Stefanowi Askenazemu, pianście o cenionem już u nas nazwisku, przedstawić raz jeszcze z najlepszej strony swój talent odtwórczy. Cechuje go dziwna powściągliwość w stosowaniu wszelkich efektów zewnętrznej natury, dynamicznych i kolorystycznych, dochodząca niejednokrotnie prawie do ascetyzmu i przedstawiająca niejednokrotnie dzieła znane w świetle nieco innym, niż nas do tego przyzwyczaiła tradycja sal koncertowych. Askenazego interpretacja Koncertu Mozarta była jeszcze jednym dowodem, że wierność stylistyczna, choć tak niezmiernie ważna, nie jest jeszcze wszystkim w odtwórczych problemach: Mozart był tu prawie pozabawiony swego piękna zmysłowego, dźwiękowego, swych czarujących uśmiechów i gracji epoki rokokowej, a jednak muzycznie przemówił bardzo silnie. Podobnie i Koncert Chopina, z którego artysta wy dobył przede wszystkim piękno jego linii rysunkowej w melodji, nie troszcząc się o tradycje ekliwne i mdłego sentymentu,

wprojekowane weni przez całe niemal generacje pianistów, tak, że zdają się już niemal tworzyć nieodłączną całość z kompozycją. Najbardziej stosunkowo przemówił Koncert Rachmaninowa, nie z winy jednak solisty. Jest to utwór wybitny, obliczony raczej na efekt zewnętrzny, ogólnym kierunkiem inwencji nawiązujący do Czajkowskiego, ale nie posiadający jego bogactwa i siły. Jego stereotypowa, przez roman tyków i neoromantyków do zbytku wyzyskana melodia, wysoce niewspółczesna harmonika, mało urozmaicona rytmika i brak szczerego oddechu twórczego, nie zdołają głębiej zainteresować. Nie wątpimy, że Askenaze wy dobył zeń maksimum jego wartości, objektivizmy jednak nakazuje nam stwierdzić, że pierwsza część wieczoru stała na poziomie nierównie wyższym.

O technicznej stronie gry Askenazego, jako absolutnie dojrzalej i zawsze podporządkowanej wyższemu celom interpretacji — nie mamy już dziś nic nowego do powiedzenia.

Trudne zadanie akompanjamentu powierzone zostało orkiestrze Teatru Miejskiego pod batutą dyr. J. Lehrera, która wywiązała się dobrze ze swego zadania w Koncercie Rachmaninowa; w przeciwieństwie do tego ostatniego styl Mozarta pozostawiał nieco do życzenia, co jest zresztą zupełnie zrozumiałe wobec stałego zajęcia się tego zespołu muzyką operową.

Dr. Stefanja Łobaczewska.

Dzieci i młode psy.

Dzieci i młode psy nie tylko są krzykliwe, a czasami i brudne, ale są ponadto znakomitym rekwizytem filmowym. Dlatego też film przyciąga je do siebie gorąco i bywały czasy, kiedy filmy dziecięce i filmy psie były tak liczne, jak licznymi są dzieci i psy. —

Zdawało się nawet, że wokół takiego jednego, małego ulubieńca, tworzyło się całe towarzystwo filmowe.

Bo w istocie — gdybyśmy na filmie nie mieli tych małych ulubieńców, stałoby się kino chwilami nudne. Wiecznie miłość lub wiecznie przestępstwo,

W krainie zniszczenia.

Dziś dopiero, kiedy minęło niebezpieczeństwo dalszych katastrofalnych powodzi, jakie nawiedziły Francję, można sobie nakreślić dokładniejszy obraz strasznej, żywiołowej klęski.

Katastrofa olbrzymich powodzi przeszła wszelkie najbardziej pesymistyczne oczekiwania i przybrała rozmiary prawdziwej klęski narodowej.

Dwanaście departamentów, rozciągających się od Oceanu do Morza Śródziemnego, uległo straszliwemu spustoszeniu. Pola, wsie, miasta zalane wodą na ogromnej przestrzeni, tysiące domów zawalonych, setki ofiar w ludziach.

Jednym z najbardziej poszkodowanych jest miasteczko Reynies. Rzeka Garonna porwała olbrzymi, o kamiennych przęsłach, most, przechodzący przez to miasteczko i zniszczyła dziesiątki domów. W gruzach mostu znaleziono kilkanaście ofiar tych, którzy przypadkowo w tym momencie znajdowali się na moście lub w jego pobliżu.

Miejscowość Boulies została całkowicie zalana przez wodę, która osiągnęła poziom 10 metrów. Liczne samoloty krążyły jeszcze nad okolicami dotkniętymi klęską powodzi, niosąc pomoc mieszkańcom, którzy częstokroć chronią się na dachy swych domostw, wyczekując pomocy.

Miasteczko Agan jest całkowicie odcięte od świata. Jeden z uczestników akcji ratowniczej, któremu zgórą 100 osób zawdzięcza ocalenie życia, zatonął sam podczas niesienia pomocy ofiarom powodzi.

Miasto Moissac przedstawia obraz ruiny. Wszędzie sterczą przegniłe bel-

ki, stopy gruzów, oblepionych mułem i błotem itd. Jest to obraz, którego groza przewyższa wszystko, co może objąć mózg ludzki.

Moissac wygląda jakby pole bitwy, opuszczone przez nieprzyjaciela. Z odłali słyszy się odgłosy, podobne do pomruku strzałów armatnich: to odgłos domów, walących się pod naciskiem wód, które porywają z sobą resztki, fragmenty murów, meble, cały dobytek ludzki.

Kościół Świętego Piotra w Moissac, najbardziej nawiedzonym przez katastrofę miasteczko, zamieniono w trupiarnię. Usunięto kłęczniki, by zrobić miejsce dla czekających na pogrzeb ciał. Mroczne wnętrza kościoła od wejścia aż do ołtarza wypełnione jest stojącymi na ziemi jedne przy drugich noszami dźwigającymi ciała ofiar. Nad każdymi noszami zwiesza się tabliczka z napisem zawierającym nazwisko zmarłego, płócienne płachty przykrywają ciała.

Wzdłuż ścian kościoła ustawiono białe drewniane pachnące świeżością trumny. Piętrzą się jedne na drugich posępna piramida, sięgająca nieledwie gotyckich okien kościoła i zasłaniają siedzącą między oknami kamienną figurę Madonny.

Leżące po prawym brzegu rzeki Tarn Villemur nie ostało się również przed nieubłaganą siłą niszczącego żywiołu. Most przerzucony przez rzekę został porwany jak żdźbło słomy. Woda uniosła również mosty drewniane i największy most żelazny: tylko 4 grube szyny stalowe trzymają się jeszcze ziemi, wskazując, iż w miejscu tem

znajdował się most, który zniknął pod falami wezbranymi wody.

Villemur jest odcięte od reszty świata. Z domów, które oparły się katastrofie, mieszkańcy wynoszą meble, odzież, aby suszyć je na słońcu. Z jednego brzegu rzeki na drugi ludzie podają sobie wiadomości przy pomocy głośników. Od czasu do czasu nad niebezpiecznym Villemur rozlega się w powietrzu warkot motoru. To samolot, który rzuca żywność dla powodzian.

Cała Francja, a wraz z nią wszystkie zaprzyjaźnione kraje łączą się w żałobie i dotkniętą tym strasznym kataklizmem połączą Sud-Ouest'u. Prezydent Republiki p. Doumergue wraz z premierem Tardieu objeżdża obecnie zniszczone powodzią okolice, by zapewnić nieszcześliwą ludność, wśród której znajduje się też znaczny procent Polaków-emigrantów, o współczuciu najwyższych władz. Parlament francuski uchwalił już pierwszy kredyt w wysokości 100 milionów franków na pierwszą pomoc doraźną. Jednocześnie napływają składki prywatne nie tylko z Francji, ale i innych krajów.

Oficjalna akcja ratunkowa zmierzać będzie w następujących kierunkach: ludziom, którzy bezpośrednio poszkodowani zostali katastrofą powodzi, rząd przyjdzie z pomocą w pieniądzu i w naturze, a w razie potrzeby zbuduje dla nich tymczasowe mieszkania. Szkody w nieruchomościach, powstałe przez zawałenie się setek domów, będą należycie oszacowane i wynagrodzone powodzianom, podobnie jak ongiś ofiarom wojny. Ten sam proceder zastosowany zostanie do szkód w ruchomościach, oraz handlowych.

Dalsza akcja rządu francuskiego iść

poczynają w końcu działać monotonię i wtedy przyzywa się pomocy owych małych ulubieńców.

Niewątpliwie minęły dzisy wielkiej koniunktury psiej i dziecięcej. — Jackie i Rintintin nie są już głównymi osobami. Jakkolwiek więc ośrodkami filmu przestały być dzieci i psy, nie przestały jednak być dalej wielką atrakcją.

Wszak zdarzają się nieraz i filmy »nudne«. Publiczność poczyną ziewać, gdyż bohater ani rusz nie może się zdecydować, co zrobić wreszcie z bohaterką. Nawet reżyser zwrócił na to przy nakręcaniu uwagę. Co miał począć? Mógł w końcu zainscenizować trzęsienie ziemi, zatonięcie okrętu bez złych skutków, albo... karnawał, ale wszystko to już bywało (i ile razy nawet!), i kto wie, czy zdolne byłoby wzruszyć publiczność. W takich to wypadkach wpada reżyser na pomysł, że tylko dzieci, albo małe psy zdolne są uratować sytuację.

Przeto zjawiają się. Obojętne skąd i poco, ale faktem jest, że zjawiają się. Obojętnym jest przytem, czy siostra bohatera lub kuzynka bohaterki prze-wija pieluszki nowonarodzonemu niemowlęciu, czy też gospodyni czarnego charakteru układa starannie w koszyku sympatycznego jamnika. Idzie tylko o to, by pojawili się na płótnie; koniecznym jest tylko, by dzieci uśmiechały się przyjaźnie, a psy dowcipnie machały ogonem. To bezwarunkowo musi osiągnąć swój skutek.

I publika naprawdę odżywa. Ciche uwagi o przebiegu wypadków na płótnie (słyszalne bądź co bądź na pięć rzędów naprzód i wstecz), które już zamierały, potężnieją z powrotem. Ani jedna kobieta, widząc oblicze uśmiechniętego dziecięcia, nie omieszka powiedzieć: »Ach, jakie śliczne...!« Mile pokręcone nóżki jamnika wprowadzają pogodny nastrój.

Przeto dzieci i pieski nie znikną tak prędko z srebrnego ekranu.

Gd.

**CZY JESTEŚ JUŻ CZŁONKIEM
KOMIT. FLOTY NARODOWEJ?**

Jeżeli nie, dlaczego?

Nie wolno zwlekać!!!

Roczna wkładka członka t y l k o i z l.

będzie w kierunku odbudowy warstów pracy. Najważniejszą troską rządu będzie zapobieżenie bezrobociu i utrzymanie aktywności ekonomicznej. Rząd przyjdzie z pomocą poszkodowanym przemysłowcom, wesprze bezrobotnych i starać się będzie o danie im pracy.

Równocześnie przystąpi rząd do odbudowy zniszczonych dróg komunikacyjnych, torów kolejowych i t. d.

Zaznaczyć w końcu należy, że ludność zniszczonych okolic zachowała się w sposób niebywale piękny. Opowiadają o prawdziwym bohaterstwie, o całkowitej bezinteresowności w stosunku do sąsiadów, o pomocy, wyświadczanej z zapaściem się siebie.

Z kronikarskiego obowiązku notujemy głos współpracownika „Matin'a“, który rzuca oskarżenie, jakoby powódź można było przewidzieć i jej zapobiec.

„Przypominam sobie — pisze on — lekcję, jakiej mi udzielił prawie trzydzieści lat temu pewien stary inżynier, p. De Gorsse.

Widzę go jeszcze teraz jak wodząc palcem po mapie, mówił do mnie: „Któregoś dnia, nie wiem kiedy, może jutro, może za dziesięć lat, może za dwadzieścia, może za czterdzieści, ale któregoś dnia napewno ciężko zapłacimy swą nieostrożność... Któregoś dnia Tuluzę spłynie sobie do morza. Zobacz pan, jak któregoś dnia usłyszymy krzyki dochodzące od Tuluzy, wołania rozpacz i wzywania pomocy!“

Miał on na myśli nieogłędne wycianianie lasów.

